

دایره تحصیلات تکمیلی
رساله سطح ۳
رشته : تفسیر و علوم قرآنی

موضوع:

راهکارهای تغییر فرهنگ در قرآن

استاد راهنما:

جناب آقای محققان

استاد مشاور:

جناب دکتر طیبی نسب

نگارنده:

درنا رحمانی

سال تحصیلی:

بهار ۱۳۹۳

(ب)

تقدیر و تشکر

سپاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت‌های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. و سلام و مورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آنان که وجودمان وامدار وجودشان است؛ و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز...

به مصداق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» بسی شایسته است از استاد فرهیخته و فرزانه جناب آقای محققان گلشن سرای علم و دانش را با راهنمایی‌های کار ساز و سازنده بارور ساختند؛ تقدیر و تشکر نمایم.

چکیده

عنوان پایان نامه راهکارهای تغییر فرهنگ در قرآن می باشد. فرهنگ عبارتست از مجموعه پیچیده ای از علوم، دانشها، هنرها، افکار، اعتقادات، قوانین ومقررات، آداب ورسوم، سنتها و به طور خلاصه کلیه آموخته‌ها وعاداتی که یک انسان به عنوان عضو جامعه أخذ می کند. به گونه ای که هدف از ارسال رسولان وانبیا، تغییرفرهنگ مردم ونجات آنها از جاهلیت به علم و آگاهی واز شقاوت به سعادت بوده وتوانسته اند بسیاری از مردم را به سوی کمال نهایی آفرینش سوق دهند. اگرصفحات تاریخ را ورق بزنیم، شاهد تغییر بسیاری از فرهنگ‌های غلط وجاهلی، خواهیم بود.

هدف از نوشتن این پایان نامه دستیابی به راه های گسترش فرهنگ دینی و راه کارهای تغییر فرهنگ از منظر قرآن می باشد. اما برای گسترش فرهنگ دینی باید به اصول ارائه دین به شکل صحیح، بایدهای برخورد با اهل دین و همچنین نحوه برخورد با افراد معارض یاغیردینی توجه داشت. همچنین باید توجه داشت که دشمن نیز در این زمینه ساکت ننشسته وتهاجم هایی را نسبت به ارزشهای دینی دارد. پس باید راهکارهای مقابله با فرهنگ‌های مقابل را دانسته و آنها را به کار گرفت.

تبادل وتهاجم فرهنگی دو عامل بسیارمؤثر در دگرگونی فرهنگها به شمار می رود. البته باید توجه داشت تبادل فرهنگی پسندیده ومفیداست زیرا به دلخواه صورت می گیرد وفرهنگهای مثبت در آن چینش می شود. برخلاف تنهاجم فرهنگی که به صورت غیرانتخابی صورت می گیرد وهمه ارزشهای یک ملت در آن مورد تنهاجم قرار می گیرد. قرآن کریم برای تغییر فرهنگ راهکارهای مختلف ومؤثری را ارائه می دهد که با به کار گرفتن آن می توان بسیاری از فرهنگهای غلط جامعه را به سمت وسوی فرهنگ مثبت ودینی تغییر داد.

کلید واژه ها : راه کار، تغییر، فرهنگ، قرآن

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه
۳.....	فصل اول: مباحث مقدماتی
۴.....	گفتار اول : کلیات
۴.....	تبيين موضوع
۴.....	اهمیت و ضرورت
۵.....	سوالات تحقیق
۵.....	سوال اصلی
۵.....	سوالات فرعی
۶.....	پیشینه تحقیق
۶.....	روش تحقیق
۶.....	مشکلات و موانع
۷.....	گفتار دوم : مفهوم شناسی
۷.....	۱. تعریف فرهنگ
۹.....	۱-۱ فرهنگ دینی و غیر دینی
۱۰.....	۱-۲ تعریف فرهنگ دینی
۱۰.....	۱-۳ فرهنگ و دین
۱۱.....	۲. تفاوت دین و فرهنگ
۱۲.....	۲-۱ شباهت دین و فرهنگ

۱۲ مفهوم تغییر
۱۳ گفتار سوم: اهمیت ویژگی‌های فرهنگ
۱۳ اهمیت فرهنگ
۱۴ ویژگی‌های فرهنگ
۱۷ فصل دوم: دگرگونی فرهنگ‌ها
۱۸ گفتار اول : امکان تغییر فرهنگ
۲۲ گفتار دوم: راه کارهای تبلیغ فرهنگ دینی
۲۲ اصول حاکم بر فرهنگ دینی
۲۲ ۱- اصل اعتقاد به خدا و حاکمیت مطلق او
۲۲ ۲- اصالت وحی
۲۲ ۳- اصل امامت و ولایت‌مداری
۲۳ ۴- اصل اعتقاد به معاد
۲۳ ۵- اصل عدل
۲۳ ۶- عقل گرایی
۲۴ ۷- حقانیت
۲۴ ۸- تکلیف محوری
۲۵ راه کارهای ترویج فرهنگ دینی
۲۵ ۱- ارائه دین به شکل صحیح
۲۵ الف- آسان سازی

- ب- بسترسازی ۲۷
- ج- آشکارسازی امور معروف ۲۸
- ۲- تعامل مناسب با دینداران ۳۰
- الف- تشویق ۳۰
- ب- تکریم ۳۱
- ج- سپاسگزاری ۳۳
- د- حمایت از نیکوکاران ۳۴
- ۳- برخورد مناسب با افراد غیرمذهبی ۳۶
- الف - خطاپوشی ۳۷
- ب- به کارگیری اصل تدریج ۳۹
- ج- بستن چشمه فساد ۴۰
- ۴- به کارگیری روش منطقی ۴۱
- گفتار سوم : راهکارهای تبلیغی در مواجهه با فرهنگ‌های مقابل ۴۲
- ۱ - شناخت فرهنگ‌های معارض ۴۴
- ۲- خودباوری فرهنگی ۴۷
- ۳- گسترش امر به معروف و نهی از منکر ۴۸
- ۴- وفاق اجتماعی ۴۹
- ۵- پیشگیری از نفوذ دشمن در مراکز فرهنگی ۵۰
- ۶- استقلال فرهنگی ۵۳

۵۴ ۷- پرهیز از تجمل گرایی
۵۵ فصل سوم : راه کارهای اجرایی تغییر فرهنگ در قرآن
۵۶ گفتار اول : عوامل مؤثر در دگرگونی فرهنگ
۵۶ ۱. تبادل فرهنگی
۵۶ ضرورت تبادل فرهنگی
۵۷ تبادل فرهنگی از منظر قرآن
۵۸ هدف از تبادل فرهنگی
۵۹ ابزار و راه کارهای تبادل فرهنگی
۵۹ ۱- زبان
۶۰ ۲- ادب آموزی
۶۱ ۳- محیط زندگی و هجرت
۶۲ ۴- برپایی شعائر و نمادهای مذهبی
۶۴ ۵- دانش اندوزی
۶۵ ۲. تهاجم فرهنگی
۶۶ ویژگی های تهاجم فرهنگی
۶۸ فرق تهاجم فرهنگی با تهاجم نظامی
۶۹ عوامل تهاجم فرهنگی
۶۹ شیوه های تهاجم فرهنگی
۷۰ اهداف تهاجم فرهنگی

- ۱- تسلط برذخایر مادی و انسانی ۷۱
- ۲- بی اعتقاد کردن جوانان نسبت به ارزش‌های دینی و ملی ۷۱
- ۳- استضعاف و جلوگیری از رشد ملتها ۷۱
- ۴- جلوگیری از تحقق تربیت صحیح ۷۲
- تفاوت تهاجم فرهنگی با تبادل فرهنگی ۷۲
۳. جنگ نرم ۷۴
- ویژگی‌های جنگ نرم ۷۵
- گفتار دوم : بررسی راه کارهای اجرایی** ۷۷
- راه کار اول : سنت تدریج ۷۷
- راه کار دوم : الگودهی ۸۳
- اقسام تقلید ۸۷
- راه کار سوم : شیوه سیاسی ۹۰
- ۱- ایجاد جنگ روانی ۹۰
- الف- تحریک افکار عمومی ۹۱
- ب- قدرت نمایی و ارعاب ۹۲
- ج- راه اندازی هیاهوی سیاسی ۹۳
- ۲- تضعیف رهبری جریان حق ۹۵
- الف- ایجاد تردید در حقانیت رهبری دینی ۹۵
- ب- قداست شکنی رهبری ۹۸

ج- توطئه برضد رهبری.....	۹۹
د- تهدید.....	۱۰۴
ه- برخورد با رهبری.....	۱۰۵
۳- شایعه سازی.....	۱۰۷
راه کار چهارم : آشنایی و استفاده از روحیات مخاطبان.....	۱۱۱
راه کار پنجم : تفرقه افکنی.....	۱۱۴
راه کار ششم :به کارگیری تأثیر نخبگان.....	۱۱۹
جمع بندی نهایی و نتیجه گیری.....	۱۲۴
راه کارها و پیشنهادها.....	۱۲۵
فهرست منابع.....	۱۲۶